

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים בעניינים מינהליים

ע"ם 7271/20

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופטת י' וילנר
כבוד השופט ע' גרוסקופף

המערערים: 1. פלונית
2. פלונית
3. פלונית
4. פלוני
5. פלוני

נגד

המשיב: מדינת ישראל - שר הפנים - רשות האוכלוסין
וההגירה

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 26.7.2020 בעת"ם 17671-03-20 שניתן על-ידי כבוד
השופט א' רון

תאריך הישיבה: ח' בחשוון התשפ"ג (2.11.22)

בשם המערערים: עו"ד עדי לוסטיגמן, עו"ד הגר שכטר

בשם המשיב: עו"ד אבי טוויג

פסק-דין

השופטת ד' ברק-ארז:

1. מקורו של הערעור שבפנינו בהחלטה לדחות את בקשתה של המערערת לקבל מעמד בישראל במסגרת "המסלול ההומניטרי". בקצרה ייאמר כי המערערת, במקור תושבת האזור, מתגוררת לטענתה בישראל מאז שנת 1997, עת הושאה כקטינה לאזרח ישראלי. באותה עת, בעלה היה נשוי לאשה אחרת, והמערערת לטענתה לא הייתה מודעת כלל לאי-החוקיות הכרוכה בנישואין הכפולים. בהמשך, בשנת 2008 בעלה התגרש מאשתו הראשונה, המערערת ובעלה נרשמו כנשואים וחיי המשפחה המשיכו להתנהל על

מי מנוחות. בהתאמה, המערערת קיבלה היתרים שונים לשהייה בישראל, שהתחדשו מעת לעת, ובכלל זה אישור לקבלת מעמד בישראל עבור תושב האזור בן זוג של תושב ישראלי, אשר האחרון שבהם פקע ביום 18.1.2019.

2. במועד שאינו ידוע למערערת, סביב שנת 2017-2018, נישא בעלה של המערערת פעם נוספת, בנישואין ביגמיים. לטענת המערערת, הדבר נעשה שלא בידיעתה, ואף פגע בה. המסמכים שצורפו כנספחים לערעור מלמדים כי המערערת אף הגישה תביעת גירושין נגד בעלה, אם כי בהמשך חזרה בה בשל לחצים שהופעלו עליה.

3. בנסיבות אלו, ביום 30.7.2018 הגישה המערערת בקשה לקבלת מעמד מטעמים הומניטריים. בקשה זו עומדת ביסודו של ההליך דנן. ביום 31.7.2019 דחתה הוועדה המייעצת לשר הפנים את הבקשה. הנימוק הבסיסי לכך היה שהמערערת אינה זכאית עוד לקבל מעמד בישראל, בשלב שבו נישואיה לבעלה הפכו להיות נישואים ביגמיים. שר הפנים דאז אימץ המלצה זו של הוועדה, וביום 23.2.2020 הודע למערערת על כך.

4. המערערת הגישה עתירה על החלטת שר הפנים לבית המשפט המחוזי, וזו התקבלה באופן חלקי, כך שנקבע כי היתר השהייה שלה בישראל יוארך עד למועד שבו ימלאו 18 שנים לבנה הצעיר (יליד 2004).

5. הערעור שבפנינו התמקד בכך שעל-פי הנטען ההחלטה שהתקבלה בעניינה של המערערת לא התייחסה למכלול השיקולים הרלוונטיים. בעיקר הודגשה העובדה שהנישואין הביגמיים שלקיומם ניתן כעת משקל מכריע בדחיית הבקשה – נכפו על המערערת, שהיא האשה הראשונה בתא המשפחתי הנוכחי. עוד נטען כי קיים קושי בכך שמי שהיא הקורבן של נישואין ביגמיים יוצאת נפגעת מן ההחלטה, וזאת כאשר העברייני העיקרי לכאורה אך יוצא נשכר מכך שאשתו, אשר אינה מעוניינת בקשר עמו, תורחק מן המדינה. בקשר לכך צוין, כי בפרוטוקול הדיון של הוועדה ההומניטרית מיום 23.7.2012 (שצורף כמוצג 26 לעתירה) נזכר השיקול העקרוני של הימנעות מהפגיעה שעלולה להיגרם לאשה הראשונה בנישואים ביגמיים, שאיבדה את מעמדה בשל מעשי בעלה, אך נטען כי הלכה למעשה לא ניתן לשיקול זה משקל ממשי בעניינה של המערערת. כמו כן, באות-כוחה של המערערת טענו כי לא ניתן משקל מספק לכך שהמערערת נפרדה מבעלה וממילא לה עצמה אין חלק במערכת יחסים ביגמית, וכן לשהייתה רבת השנים בישראל. עוד נטען כי אין לתת אמון בגרסת הבעל לפיה המערערת מוסיפה להתגורר עמו, ואין להתעלם מהאינטרס הברור שלו לטעון לקשר הנמשך עמה, טיעון שצפוי לתמוך בדחיית בקשתה.

6. לאחר ששמענו את טענות הצדדים המלצנו לבא-כוח המדינה להסכים להחזרת עניינה של המערערת לוועדה ההומניטרית לצורך בחינה מחודשת של העניין, ולאחר שנטל שהות להתייעצות, הוא מסר כי המדינה מסכימה לכך.

7. אנו מורים אפוא לוועדה ההומניטרית לחזור ולדון בעניינה של המערערת, תוך מתן משקל לכלל השיקולים הרלוונטיים, לרבות אלה שלא היו נגד עיניה של הוועדה בשלב הקודם: היותה האשה הראשונה, והתנגדותה לנישואין הביגמיים; היותה קורבן לנישואין ביגמיים בעת שהייתה קטינה; והעובדה שכל חייה הבגירים עברו עליה בישראל וכלל ילדיה ונכדיה מתגוררים בה. אין צריך לומר כי הגישה העקרונית המצדדת במאבק בתופעה של נישואין ביגמיים היא ראויה. אולם, דומה שבמקרה זה לא ניתן להתעלם מן ההבחנה בין מי שהיא קרבן העבירה לבין מי שמחולל אותה. למצער, הדברים צריכים להיבחן בכללותם על-ידי הוועדה ההומניטרית, וחזקה כי זו תדון בעניין בלב פתוח ובנפש חפצה, תוך מתן משקל משמעותי למציאות המורכבת שנוצרה ולשיקולים שהוזכרו.

8. על מנת לייעל את הליך הבדיקה על-ידי הוועדה, הוסכם כי באות-כוחה של המערערת יגישו השלמת טיעון ומסמכים לבקשה הקיימת, תוך התייחסות למכלול העובדות העדכנית הנוגעות למצבה המשפחתי והאישי של המערערת.

9. עד להשלמת תהליך קבלת ההחלטה המחודש בעניינה של המערערת, ובכלל זה עד חלוף 45 ימים מאז שתומצא לה ההחלטה העדכנית, המערערת תוסיף לשהות בישראל בהתאם למעמדה הנוכחי ולא יינקטו כל צעדי אכיפה בעניינה.

10. סוף דבר: הערעור מתקבל כמפורט לעיל. אין צו להוצאות.

ניתן היום, ט' בחשון התשפ"ג (3.11.2022).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט